

EFTERORD

En tidskrift kan dölja en annan

När vi har diskuterat utgivningen av denna den tionde och sista volymen av ArtMonitor har gästredaktören Andreas Gedin och jag ofta talat om den här tiden – då det första doktorandklustret etablerades i Göteborg kring 2005 – som om en guldålder. Klustret i Göteborg var en multidisciplinär handledningsgrupp med stark identitet som började arbeta vid Konstnärliga fakulteten i Göteborg från 2005/2006.

Ingenting hade då ännu stelnat eller institutionaliserats inom den konstnärliga forskningen. Viktiga frågeställningar kunde lyftas när det verkligen var påkallat. Den enda principen var: *Vi har stängda dörrar, och alla talar*. Alltså detta *share-care-dare*, som Mika Hannula skriver om i sitt bokslut över 'klustret'. Grundhållningen formulerades i en av klustrets centrala referenstexter:

...what is most urgently needed is a politics of self-defence for all those local societies that aspire to achieve some relatively self-sufficient and independent form of participatory practice-based community and therefore need to protect themselves from the corrosive effects of capitalism and the depredations of state power.”

Alasdair MacIntyre, *Ethics and Politics*, 2006, 155

I det här förhållningssättet, som Mika Hannula försökte göra till sitt, kunde mycket olika temperament och forskningsagendor mötas. Tina Carlssons, Andreas Gedins, Magnus Bårtås, Niclas Östlinds, Elisabeth Yanigasawa Avéns (och där fanns några till, som inte är med i volymen: Annica Karlsson-Rixon, Cecilia Grönberg, och under en tid: Bryndis Snaebjörnsdottir, Henric Benesch, Otto von Busch, Staffan Schmidt, Mike Bode, Kajsa G. Eriksson och David Crawford).

Tina Carlsson arbetade raffinerat och konsekvent med frågor om teori och perception, med 'jag och den andre', Andreas Gedins eget arbete uppehöll sig kring konstnär- och curatorsrollerna och Michail Bachtin, Magnus Bårtås laborerade med film, essäistik och verkberättelser, Elisabeth Yanigasawa-Avéns utvecklade ett allt bredare teoretisk intresse, Annica Karlsson-Rixon verkade (och verkar) på gränsen mellan aktivism, genusforskning och konstnärlig praktik i framkant, Otto von Busch med *diy-design*, Henric Benesch med den konstnärliga forskningens rumsligheter, Mike

Bode och Staffan Schmidt utvecklade en hel teori och ett stort filmmaterial kring frågor om utanförskap, vägar ut ur och in i samhället och samhällsförändringens och globaliseringens själva naturer, Bryndis Snaebjörnsdottir lade grunden till sin nuvarande forskning kring animalitet och mänsklighet och Cecilia Grönberg slutligen arbetade, och arbetar vidare, med ett väldigt projekt kring konstnärsböcker.

Denna olikhet stimulerade diskussionen. Här fanns respekt och integritet nog för att ett verkligt utbyte skulle kunna ske, både i det egna doktorandrummet och under gruppens många resor och gemensamma framträdanden.

De besynnerliga timmarna ombord på M/S Skåne mellan Rostock och Trelleborg som förädlades till seminariehändelser under 2012 och ligger till grund för den här antologin, är bara ett exempel på dynamiken i denna olikmässiga gemenskap.

Grundförutsättningen för det hela – vilket ju också framgår av Mika Hannulas text, är att konstnärlig forskning inte handlar om sin egen teori och metod, eller om att bedriva konstnärlig forskning i allmänhet, utan om kritik, fördjupning, om att utveckla och reflektera praktiker. Uppmärksamheten, gruppdiskussionerna och handledningen var inriktade på frågan ”vad är det jag gör när jag gör vad jag gör?”.

Det saknades inte heller problem under den här tiden.

Huvudproblemet var att doktoranderna var så löst förankrade i de institutioner där de officiellt hörde hemma. De var tillsammans i klustret – men deras arbete fick föga konsekvenser för utbildning och forskning inom deras egna ämnen.

En sådan situation är farlig på flera sätt. Dels möter forskningen inget motstånd, ingen kritik från dem den egentligen skulle beröra allra mest: lärare och studenter på en konstskola. Dels blir positionen för den sådan grupp, av typen ”klustret”, av naturliga skäl bräcklig.

Belägen i ett ingenmansland blir den beroende av välvilja, men har svårt att hävda sig och sina egna intressen den dag välviljan sinar och nya organisationsidéer ser dagens ljus.

Detta var också vad som hände med klustret. Nu skulle forskningen ut ur ingenmanslandet, bli en del av universitetets kompletta miljöer integreras i utbildningarna. Den ilska som Mika Hannula vädrar i sin text över vad som hände med klustret och

dess idé är förståelig och åtminstone delvis respektabel. Det är ingen lätt sak att leva och verka i en tid när omorganisationer får ersätta både religion, teori och metod.

Men det gäller nu för oss som är intresserade av de här frågorna att plocka upp den handske som den här gruppen av doktorander, och dess handledare, kastat och försöka skapa något lika bra och utmanande inom de nya institutionella ramarna.

Vi tror att det är en realistisk utmaning.

Tidskriften *ArtMonitor*, som härmed går i graven, är ett barn av samma vilja till nydaning och experimenterande som ”klustret”. Nominellt har den haft fakultetens ”Nämnd för konstnärligt utvecklingsarbete” som redaktionskommité. Denna nämnd har nu gått hädan. Och *ArtMonitor* har kännetecknats av samma stundtals glada brist på förankring som klustret och nämnden. Men liksom de har den också åstadkommit en del. *ArtMonitor* har ju i själva verket skrivit en krönika över en snart tioårig utveckling av ett nytt kunskapsområde i Sverige, och internationellt.

Och kanske inte minst viktigt: tidskriften har publicerat ett flertal visionära texter, och några mycket värdefulla texter, som uttrycker kritik också mot den konstnärliga forskningen – vilket är mera sällsynt på vårt område.

Ett av de bästa kritiska bidragen skrevs av filosofen Marcia sa Cavalcante Schuback med texten *Knowledge*, i nr 3 2008. Den text av Cavalcante som kommer i den här volymen följer väl upp den föregående. Den hanterar begreppen estetik och poetik på ett sätt som sätter in den konstnärliga forskningens potentialitet och verklighet i den samtida kognitiva kapitalismens socio-estetiska kontexter. Må diskussionen fortsätta!

Jag vill härmed passa på tacka medarbetarna i detta sista nummer, och dess specialredaktör, av alla krafter. Men också dem som medarbetat i tidskriften under åren, den inspirerande redaktionssekreteraren Emma Corkhill, den djupsinnige och mångkunnige textgranskaren konstnären och numera konsthögskolerektorn i Johannesburg dr Raimi Gbadamosi samt, inte minst den som möjliggjorde tidskriftens tillkomst, dåvarande dekanen Hans Hedberg.

Tidskriften kommer att finnas tillgänglig i Göteborgs universitets open

accessdatabas GUPEA: <https://gupea.ub.gu.se>. Vi skapar också en speciell kassett med de tio numren som vi hoppas ska komma till användning under kommande år, i forskarutbildningar och andra konstnärliga forskningssammanhang.

Och en ny publikationsstruktur för konstnärlig forskning i Göteborg ser förhoppningsvis dagens ljus inom en snar framtid.

Vi ses,

Johan Öberg

